

Provo-arch. no.

Wereldkroniek
19/6'65

Veilig-verkeersmagiër

THOM JASPERS

Sociaal
bewogen
rebel tegen
welvaarts-
religie

De muren van Jaspers' kamer in Schiedam zijn een grote bizarre collage. „Mijn kamer is een verlengstuk van mijn plakboek. Ik houd me nu nauwelijks vier maanden met het verkeer bezig. Wat moet dat worden? Ik zie me nog genoodzaakt om binnenkort groter te gaan iconen...”

Ongeveer een jaar geleden gebeurde in Gouda een ernstig verkeersongeluk. Een bromfietser botste frontaal tegen een auto. Thom Jaspers (25), de kortgeleden op luidruchtige wijze in de Randstad Holland opgestane Veilig Verkeersmagiër, was de enige getuige. De bromfietser, een 20-jarige kantoorbediende, smakte tegen het asfalt en Jaspers legde het deksel van een doos met stencils onder zijn bloedende hoofd.

Jaspers - niet te verwarren met de hoofdstedelijke anti-rookmagiër Robert Jasper Grootveld - nam het kartonnen deksel mee naar huis en zette het in zijn slaapkamer tegen de spiegel.

„'s Ochtends staarde het me bij het wakker worden aan,” vertelt hij. „Het bloed, de druppeltjes, de spatjes en de vlekken, alles was opgedroogd en reeds verkleurd. Uit het ochtendblad knipte ik het ongeluk tussen de gemengde berichten vandaan om het bericht daarop in het midden van m'n kartonnetje te plakken.”

Getuigen voor veiliger verkeer

Van dit met geronnen bloed en straatvuil besmeurde stuk karton - een souvenir met een verhaal - maakte Jaspers een 'nationaal monument.' Een landelijk gedenksteen voor alle totnuote in Nederland aan 'De Heilige Koe' (de auto) geofferde levens. Levens van verkeersslachtoffers.

Een lugubere collage? Volgens velen wel, maar volgens Jaspers niet. Volgens hem is het het waarachtige conterfeitel van een spontaan gebeuren op straat, dat

hem zo heeft aangegrepen, dat hij thans stad en land afreist om te getuigen voor een veiliger verkeer.

En hij getuigt op schokkende wijze. Met happenings, wirookdiensten en exposities. Steeds staat daarbij zijn 'nationaal monument' centraal. In Rotterdam, in Gouda en zeer recent in Schiedam, waar hij op het ogenblik woont bij de denker Luc Schamlé, de man die zijn theorieën, in navolging van de Amsterdamse semi-arts Bart Hughes, per rol verkoopt. Naast pers, radio en tv ziet Jaspers in happenings een nieuw medium, waar hij dankbaar van gebruik maakt.

„Ik heb van het verkeer een beeld gemaakt. Een godsbeeld, dat de mensen voor de deur op straat hebben staan. Verkeersdoden zijn helden. Ze worden geofferd aan een godheid, die zich rof licht.”

Hij ziet de maatschappij als een absurde wanorde. Het verkeer daast op hem af als een onbeschaafd symptoom daarvan. „De enige manier om de mensen er op te wijzen, dat zij bewuster moeten gaan leven, is absurd en onbeschaafd te getuigen. Een happening is beide.”

In 'Meander', een vorig jaar onder redactie van Jaspers uitgegeven cultureel tijdschriftje, schreef hij al: „Wat men al niet kan overpeinen - zo bij voorbeeld: er dondert een brommer door de bocht, het plein is binnen enkele minuten verlaten, de ziekenauto komt later, plus minus 15 minuten later - 100.000 auto's of meer hebben nog nooit iemand doodgereden - kinderen staren nooit blind omhoog.”

Nu, in gesprek met 'Wereldkroniek',

citeert hij een schrijver, die op het ogenblik zeer 'in' is: Huxley. „Zitten is het enige wat we nog kunnen doen. Gewoon gaan zitten. Meer niet.”

Verkeerschaos in Gouda

Zijn happening in Gouda draaide uit op een complete verkeerschaos in de drukste winkelstraat van de Pijpenstad. Dat was precies in het straatje van Jaspers. Absurditeit contra absurditeit. De politie arresteerde hem en zijn beide secondanten, de Japanse 'unbeat'-schilder en danser Yoshio Nakajima (24) en de zich voor die gelegenheid 'predik-anti' noemende Rotterdamse dichter Dop Reida (26). Het Nieuwe Dagblad voor Gouda en omstreken, kopblad van de Tijd-Maashode, schreef de volgende dag onder de kop 'Profanatie':

„De happening van Jaspers c.s. heeft velen met walging en afschuw vervuld. Het gebruik van brandende kaarsen en wirook, alsmede het bezigen van liturgie, beurtzang, zegen en gebed was een niet te tolereren vorm van profanatie. De aangehouden jongelui zullen voor de kantonrechter verantwoording voor hun (wan)daden moeten afleggen. Zij kunnen rekenen op fikse straffen. Dit kwaad dient tot de wortel te worden uitgesneden! De betogers sneden overigens vele malen in eigen vingers. Zij pleitten voor verkeersveiligheid. Maar die brachten ze juist in gevaar...”

Jaspers is het eens met de Haagse, ongekroonde Happening-koning Lagor

Waard, het jazzfenomeen. Lagor stelde in een convocatie aan zijn (ruim 1300) clubleden: „Een happening geeft vaak de indruk van spelen op een mesthoop. Een mesthoop stinkt, maar is vruchtbaar. Zo is het ook met een happening; het publiek groeit er een beetje van, weetjewel.”

Drie weken geleden zette Jaspers de Schiedamse nieuwbouwwijk Nieuwland met een 'gebeuren' op stelten. Hij rameide op de openbare straat een van de politie (sic) te leen gekregen autowrak in elkaar. Yoshio, die in zijn paspoort 'missionaris' heeft staan, stortte een plastic zak met vijftig liter rode kleurstof over zijn hoofd leeg. „Het bloed van de in 1964 aan De Heilige Koe geofferde kinderen beneden de 14 jaar. 255 in totaal. Dat is een hele school. Stel je dat eens voor. Zes klassen,” zegt Jaspers schor.

Heibel in Schiedam

De titel 'Veilig Verkeersmagiër' is een 'vondst' van het Schiedams Stadsblad, dat zich daags na de happening in Nieuwland, ondanks koppen als 'Happening-heibel in Schiedam' en 'Hysterische kunstrakkers slopen galerie', niet aan een oordeel over Jaspers en zijn volgelingen waagde. Wel doet het blad uitvoerig verslag van het gebeurde. „Opdat de lezer zich een zo zelfstandig mogelijk oordeel over genoemde activiteit kan vormen. Gaarne stellen wij onze lezersrubriek ter beschikking aan hen, die bereid zijn hun oordeel over het vrijdag j.l. gepasseerde aan onze krant toe te vertrouwen.”

Jaspers, rad, in een soort van coma

De CO 2-song:

„En van je bram, bram, brom
weer een CO 2-kolom.
Leve de frisse lucht. Snuif, snuif!!”

Dit is het gemakkelijk in het gehoor liggende refrain van de 'Koolmonoxydesong', een 'topper' in happening-kringen. „De Randstad Holland gonst van dit liedje,” zegt de maker Thom Jaspers. Behalve voor de tekstregels tekent de Veilig Verkeersmagiër ook voor de begeleidende muziek: toertjes, claxons en het scanderende gekerm van tientallen verkeersgewonden. Zij, die wel eens een happening bij het Amsterdamse Lieverde bijwoonden, kennen het liedje ook. Het ligt in de bedoeling het binnenkort op de plaat uit te brengen.

VERKEERS- ONGEVALLEN

GOUDA, 3 weg. — De 26-jarige kan-
voerbestede H. F. O. uit de Bloem-
daalseweg, kwam zaterdagvoord. om
2.40 uur in het Van Bergen Lijncorpo-
rark in botsing met een personenauto.
Hij werd tegen de voorruit geslingerd.
en kwam daaruit in het gras terecht. Hij
werd naar het Van Herwenziekenhuis
gebracht, waar bleek, dat hij een kraak-
fractuur, een heesenschudding en twee
beenbreuken had opgelopen. Volgens een
artsige veel de hrombelen rechts van
de weg, terwijl de auto met geringe
snelheid door de bucht kwam. De wagen
kwam links van de weg tot stilstand.

Stille getuige bij verkeersongeluk
Gouda 1-0-64

„Stille getuige”: het door Jaspers opgerichte „Nationaal Monument” voor de Verkeersslachtoffers.

sprekend: „Vroeger offerden de mensen aan de donder. Tot ze de donder door kregen. Toen was het afgelopen, de donder kreeg een gevoelige tik op zijn neus...”

Volgens Jaspers' theorieën moeten de mensen van nu zich bewust worden van het stompzinnige van de welvaart. „De welvaart is niet meer stop te zetten. We moeten daarom weerbaarder worden,” leert hij.

Hij houdt ons ter illustratie een tekst voor van D. H. Lawrence, uit 1929: „Auto's, films en vliegtuigen zuigen er het laatste beetje fut uit. Ik zeg je, iedere generatie fokt een meer konijnachtig ras met gaslangen voor darmen en bliken benen en bliken gezichten, mensen van blik. Het is een soort bolsjewisme, dat het menselijke doodt en het mechanische verafgoot. Geld, geld, geld. Alle mensen stellen er plezier in om het oude menselijke gevoel weg te moorden, gehakt te maken van de oude Adam en Eva.”

Primitieve eenlingen

„Om in verkeerstermen te blijven,” zegt Jaspers ironisch, cynisch bijna, „stoppen kunnen we niet meer.” Luider: „We moeten doorrijden, maar op een totaal andere manier. We moeten als het ware constant op onze hoede zijn en beseffen, dat we stuk voor stuk primitieve, door een mechanisch oerwoord crossende eenlingen zijn.”

Jaspers rijdt zelf niet. Hij is niet in het bezit van een rijbewijs. Heeft nooit de aandrang gevoeld om de stuurkunst onder de knie te krijgen. Zijn happenings en diensten organiseert hij onder het door hem bedachte motto: „Rij jij? Ik niet.” Voor de slagzinnen van beroeps-copy-writers, die hij „parasieten van de welvaart” noemt, heeft hij geen goed woord over. „De reclame produceert valse beelden. De mensen trappen er blindelings, willeloos, als murw geslagen slaven in.” Op zijn kamer, boven zijn 1-persoons bed, hangt de gestencilde aankondiging van een erediens: „Voor de verslaafde konsument. Voorgegaan wordt door Yoshio Nakajima.”

Hoe staat Jaspers, als Veilig Verkeersmagiër, tegenover het Verbond voor Veilig Verkeer?

„Die lui werken wel leuk, maar veel te beschaafd. Ze plakken nette affiches op speciale plakpaaltjes. Ze moesten meer kalken op verboden paaltjes. Domweg schokken.”

Jaspers maakt de indruk een sociaal fel

De Japanner Yoshio verricht 'unbeat'-toeren op een schutting. Deze foto werd genomen tijdens het hoogtepunt van de 'happening' te Gouda. Het verkeer in de Pijpenstad werd totaal ontverricht. Dat was precies wat Jaspers wilde: absurditeit contra absurditeit.

bewogen rebel te zijn. Rebel tegen de welvaartsreligie. 'Welvaartsmagier,' noemde de Goudsche Courant hem onlangs. Wie met hem praat, krijgt het gevoel, dat hij bezield ijvert voor een Veiliger Verkeer. Hij legt zijn handen bezwerend op een plastic truck met oplegger, die voor hem

op tafel staat. Op de motorkap ligt een doodshoofd. Het zijn symbolen. Symbolen, die Jaspers gebruikt in zijn absurde strijd tegen een absurde misstand.

Ryck Briët

Foto's: Robert Colette en Cor Jaring

Nadat Jaspers en Yoshio door de Goudse politie mee naar het bureau waren genomen, krabden drie agenten de door hen beplakte schutting schoon. Jaspers kreeg een drievoudig proces-verbaal.

DUBBELE ISOLATIE KWALITEIT EN AANTREKKELIJKE PRIJZEN, DAN...

**SUPER
SAFETY
MASTER**
f 155,-

**SUPER
SAFETY
MASTER
2 TOEREN**
f 195,-

**DUBBEL
GEISOLEERD**

**TWEE MACHINES-GROTE KLASSE-BEIDEN
DUBBEL GEISOLEERD**

Dubbele isolatie is in de industrie een wettelijke eis. Uiteraard is dubbele isolatie voor de machine's voor (huis) gebruik geen overbodige luxe maar een prettige extra veiligheid. Voor alle volledige inlichtingen, folders e.d.

WOLF ELECTRIC TOOLS

PIET HEINSTRAT 105 DEN HAAG